

PISANJE I DONOŠENJE ZAKONA

Željko Mirjanić

u izdanju Pravnog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci, 2014.
štampanje podržala misija OEBS-a u BiH

Jasna Čošabić¹

Knjiga 'Pisanje i donošenje zakona' predstavlja vrijedan doprinos složenoj materiji nomotehnike, za kojom je potreba posebno izražena u novije vrijeme usljed pojačane dinamike donošenja zakona, posebno imajući u vidu potrebe za sveobuhvatnom harmonizacijom zakonodavstva u približavanju evropskim integracijama.

Autor za početak svoje knjige bira citat vrsnog teoretičara prava Radomira Lukića koji ističe da se često zaboravi na bitnu neophodnost da pravo prati stvaran društveni život i potrebe te navodi da se *'sukob između pravne nauke i pravne tehnike svodi na vječiti sukob pokretnog života i relativno nepokretnog pravnog poretka, između složenosti života i uprošćenosti prava, između konkretnog, stvarnog života i našeg apstraktnog odražavanja tog života u našim intelektualnim tvorevinama, kako je i pravo.'* To naglašava stalnu potrebu da se uskladi stvarno i normativno, te da normativno ne kaska za stvarnim.

Pravno normiranje posmatramo sa aspekta pravno-metodoloških načela, pravne tehnike i pravila koja se primjenjuju kod izrade zakona, ali predstavlja i posebnu naučnu i nastavnu pravnu disciplinu. Stoga je autor je knjigu podijelio na pet logičkih cjelina, predstavljajući složenu materiju nomotehnike od osnovnih teoretskih principa, do detaljno razrađenih tehničkih segmenata pisanja zakona.

U prvom dijelu *'Uvodne napomene'* predstavljena je normativna i zakonodavna djelatnost, te objašnjen domet pravnog normiranja kao naučne discipline, ali su predstavljena i pravila pravne tehnike koja se primjenjuju i na nivou Bosne i Hercegovine, i na nivou Republike Srpske i Federacije BiH, te autor uočava sličnost i u pogledu samih pravila, i u pogledu predmeta uređivanja.

---

¹ Doc. dr Jasna Čošabić, Banja Luka College

U drugom dijelu *'Struktura i sistematika zakona i drugih propisa'* predstavljena je struktura zakonskih tekstova, počev od sastavnih dijelova zakona, od alineje preko člana do širih klasifikacionih jedinica, pa preko sistematike zakona, gdje autor na jasan i pregledan način iznosi materiju počev od naziva propisa, sadržaja, kaznenih, prelaznih i završnih odredbi, do vremenskog važenja zakonodavstva. Bavi se i bitnim teorijskim aspektima supsidijarne primjene zakona, te shodne primjene zakona.

Treći dio kao logičan slijed se odnosi na *'Izmjene i dopune propisa, prečišćeni tekst i ispravke propisa'*. Autor ovdje iznosi detaljno sve forme i načine izmjene i dopune propisa, čemu se često pribjegava u zakonodavnoj proceduri. Pri tom počinje od kriterijuma kada se donosi novi propis, zatim analizira njegov uticaj na važeće propise, te iznosi tehniku izmjene i dopune propisa počev od promjene ili zamjene člana, do brisanja odredbe ili dijela odredbe.

Često usvajanje izmjena i dopuna propisa vodi potrebi za objavljivanjem tzv. prečišćenog teksta propisa koji umnogome olakšava pravnicima praktičarma primjenu prava. Tako autor ističe da se izradi prečišćenog teksta propisa pristupa kadada je otežano praćenje teksta i sadržaja propisa kada je propis više puta mijenjan i dopunjavan.²

Na putu od donošeja propisa u zakonodavnom tijelu do objavljivanja u službenom glasilu često se potkradu tehničke greške, te se autor u nastavku bavi ispravkom propisa i objavljivanjem ispravke.

U četvrom dijelu autor iznosi tematiku *'normativnog oblika, jezika i stila propisa'* te analizira apstraktni, taksativni, primjerični i kazuistički metod stvaranja prava. Teorijsko objašnjenje svakog od njih prati primjer relevantnog zakonskog teksta koji je posebno grafički istaknut, što je pristup koji autor primjenjuje u cijeloj knjizi. Prikazana su dalje gramatička i pravopisna pravila čije je poznavanje neophodno u procesu donošenja propisa.

U drugoj glavi ovog dijela autor se bavi obrazloženjem zakona, te uvodi čitaoca u proces obrazloženja nacrtu i prijedloga zakona i u slučaju kada je Vlada predlagač, i u slučaju kada to nije. Objašnjeno je kako se vodi računa o ustavnom osnovu donošenja zakona i pravnom osnovu donošenja podzakonskih propisa i propisa jedinica lokalne samouprave, što je bitan segment hijerarhije prava i poštovanja načela ustavnosti i zakonitosti. Autor posebno izdvaja usklađenost zakona sa pravnim poretkom Evropske unije, koji je predmet relevantne izjave o usklađenosti, što je obaveza preuzeta Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju³.

Peti dio *'Postupak donošenja zakona'* predstavlja suštinu zakonodavne procedure, od uređivanja zakonodavnog postupka, nosioca i učesnika izra-

2 Vidi str. 120 naslova

3 Vidi str. 164 naslova

de propisa, preko izrade teza, prednacrti i nacrti zakona. Zatim autor objašnjava pokretanje postupka donošenja zakona kroz predlaganje, nacrt, hitan zakonodavni postupak, prethodno razmatranje i raspravu, te inicijativu za donošenje zakona. Posebno obrađuje razmatranje nacrti zakona u odborima, na sjednici Narodne skupštine, samo podnošenje, razmatranje i usvajanje prijedloga zakona, te učešće Vijeća naroda u donošenju zakona. Upoznaje čitaoca sa procedurom ratifikacije sporazuma o specijalnim paralelnim odnosima i međunarodnih ugovora i sporazuma, te završni akt proglašavanje zakona, objavljivanje, i konačno upoznavanje sa pravom, kao neohodnim preduslovom primjene prava.

Knjiga na kraju sadrži i priloge (izrada prečišćenog teksta zakona, pisanje amandmana i pravila za izradu zakona i drugih propisa Republike Srpske) što pojačava njenu praktičnu stranu.

Ova knjiga, prema tome, obrazlaže sva bitna pitanja pravnog normiranja i to ne samo teorijski, već je svaki segment praćen i adekvatnom primjerom propisa. Dugo je nedostajalo ovakvo izdanje na ovim prostorima, te će zasigurno predstavljati neophodan alat i u rukama donosilaca zakona, i u rukama studenta koji priprema ispit iz ove naučne oblasti, te svakako pravnik i naučnog radnika koji se bavi izvorima prava u svim pravnim oblastima. Zbog toga možemo reći da ova knjiga ima i svoj praktični segment, ali predstavlja i vrijednu nastavno naučnu jedinicu.